

Openbare Basisschool
Stasjonswei 12
9151 JN Holwerd

Protocol sociale veiligheid

Beleid inzake het voorkomen en aanpakken van pesten op school.

Inleiding

Het motto van onze school is "Elk kind een hoofdrol". Positieve aandacht is daarbij onontbeerlijk. Een belangrijk uitgangspunt van onze school is dat elk kind zich op school veilig en plezierig moet kunnen voelen.

Dit betekent o.a. dat :

- Op school niet gepest mag worden
- Directie en groepsleerkrachten de taak hebben om de kinderen te beschermen tegen pestgedrag
- Ouders, leerlingen, groepsleerkrachten en directie er samen alles aan moeten doen om pestgedrag op school te voorkomen.

Een kind kan zich alleen goed ontwikkelen als het zich veilig voelt.

Begripsomschrijving : pesten of plagen

Een praktische omschrijving zou kunnen zijn :

Een kind wordt gepest als een ander kind, of een groep kinderen herhaaldelijk en langdurig vervelende of gemene dingen tegen hem of haar zegt. Het is ook pesten als een kind regelmatig wordt geslagen, geschopt, bedreigd, opgesloten of buiten de groep gesloten en als het moeilijk is voor het kind dat gepest wordt om zich te verdedigen (machtsverschil).

Het is geen pesten als twee kinderen die ongeveer even sterk zijn ruzie maken of vechten.

Het verschil tussen pesten en plagen is aan te geven door bij plagen te constateren dat met betrekking tot de geplaagde :

- Er sprake is van incidenten en gelijke machtsverhoudingen
- Er is geen winnaar, maar ook geen verliezer
- Het slachtoffer kan zichzelf verdedigen
- Het slachtoffer loopt geen (blijvende) psychische en/of fysieke schade op

Plagen gebeurt meestal spontaner dan pesten, meer onbezonnen. Het is onschuldiger en kan gepaard gaan met humor. Het doet zich meestal maar tijdelijk voor. Het doet niet echt pijn en heeft minder nare gevolgen. Daarbij moet men er wel om denken dat plagerijen in de beleving van het slachtoffer zwaarder kunnen wegen dan wel als pijn lijkt

ervaren kunnen worden en dat onbehouwen gedrag ook (onbedoeld) tot kwetsuren kan leiden.

Pesten daarentegen is ongelijkwaardig. Het slachtoffer zal de pester(s) niet terug (kunnen) pesten. Het slachtoffer kan zich niet of nauwelijks verdedigen. Het is meestal een langdurige affaire met een "sadistisch" karakter. Naast lichamelijke geweldpleging is er ook vaak sprake van "psychische" geweldpleging in de vorm van vernedering, bedreiging, belediging, chantage, volstrekt doodzwijgen, etc.

Een nieuwe vorm van pesten is het digitale pesten d.m.v. internet, e-mail of sms. Het nadeel is dat deze vormen van pesten op afstand, anoniem en non-stop kan plaatsvinden. (Als bijlage vindt u het internetprotocol zoals dat op onze school gebruikt wordt.)

Signalen van pesterijen kunnen o.a. zijn:

- Altijd een bijnaam, nooit bij de eigen naam noemen.
- Zogenaamd leuke opmerkingen maken over een klasgenoot.
- Een klasgenoot voortdurend ergens de schuld van geven.
- Briefjes doorgeven.
- Beledigen.
- Opmerkingen maken over kleding.
- Isoleren.
- Buiten school opwachten, slaan of schoppen.
- Op weg naar huis achterna rijden
- Naar het huis van het slachtoffer gaan
- Bezittingen afpakken.
- Schelden of schreeuwen tegen het slachtoffer.

Hoe willen wij hier mee omgaan?

Door middel van de afname van de KMPO (één keer per twee jaar) stelt de school zich actief op de hoogte van de veiligheidsbeleving door leerlingen, personeel en ouders en van incidenten die zich voordoen.

Leerkrachten gaan jaarlijks op huisbezoek bij de leerlingen van de groepen 1, 2, 3, 5 en 8. (Indien nodig vaker) Zie formulier huisbezoek in het leerlingendossier. Twee keer per jaar zijn er rapportbesprekingen met de ouders. Op de woensdagochtend van 8.30 uur tot 9.00 uur heeft de IB-er spreekuur. De directie heeft dit op de donderdagochtend van 8.30 uur tot 9.00 uur. Natuurlijk is er buiten bovengenoemde contactmomenten altijd ruimte voor gesprek.

Door het consequent naleven van de school- en klassenregels (zichtbaar in de school opgehangen en besproken met alle kinderen) proberen wij incidenten voor te zijn.

Jaarlijks worden deze regels geëvalueerd en zo nodig bijgesteld. Ook wordt één keer per twee weken in iedere combinatiegroep een les uit de Soemomap behandeld.

In de pauze als alle kinderen van de groepen 3 t/m 8 buiten spelen, zijn in principe alle leerkrachten buiten op het schoolplein. 's Morgens en 's middags voor schooltijd loopt in ieder geval één leerkracht op het schoolplein.

Het pestprotocol wordt gebruikt om incidenten, als die zich voordoen, adequaat af te handelen.

Schoolregels:

1. Ik luister naar jou, maar jij luistert ook naar mij.
2. Iedereen is anders en ziet er anders uit, maar dat is nog geen reden dat je iemand buiten sluit.
3. Alleen zijn is niet fijn, speel samen in de klas en op het plein.
4. Lelijk praten doen we niet over elkaar, zeg het tegen hem of haar.
5. Als je gepest wordt, voel je je naar, je hoort er niet bij, ze vinden je raar. Hou het niet geheim, vertel het thuis maar. De juf of meester staan ook voor jou klaar.
6. Schoppen, schelden, slaan doet pijn, dat vinden we niet fijn.
7. Ruzie? Stap 1. Zeg tegen de ander dat je het niet leuk vindt en vraag hem/haar ermee te stoppen. Stap 2. Houdt de ander niet op? Ga dan naar een meester of juf.
8. Een grap is goed, als de ander er ook om lachen moet.
9. Doe met andermans spullen alsof het van jou is, dan blijft het mooi en gaat er niets mis.
10. Praten helpt meer dan geweld, wie met zijn mond oplost is een held.

Uitgangspunten inzake pesten op school

1. Wij vinden dat ieder kind zich op school veilig, gerespecteerd en plezierig moet kunnen voelen.
Daarop moet iedereen die bij de school betrokken is alert zijn; iedereen heeft de verplichting hierop toe te zien.
2. Groepsleerkrachten en directie nemen duidelijk stelling tegen pestgedrag. Het wordt op school niet getolereerd.

Handelswijze bij het signaleren van pesten op onze school (pestprotocol de Tsjelke)

- Stap 1 : Pesten wordt opgemerkt door groepsleerkracht of daar gemeld door het kind, medeleerling(en), ouder, helpende in school etc.
- Stap 2 : Groepsleerkracht gaat in gesprek met het kind en , afzonderlijk, met de pester, maar maakt het pestgedrag ook bespreekbaar in de groep.
Eventuele sancties kunnen zijn:
 - Eén of meerdere pauzes binnen blijven.
 - Nablijven tot alle kinderen naar huis vertrokken zijn.
 - Een schriftelijke opdracht zoals een stelopdracht over de toedracht en zijn/haar rol in het pestprobleem
 - Door gesprek: Bewustwording voor wat hij met het gepeste kind uithaalt
 - Afspraken maken met de pester over gedragsveranderingen. De naleving van deze afspraken komen aan het einde van iedere week(voor een periode) in een kort gesprek aan de orde.

De groepsleerkracht verplicht zich om te informeren bij het kind of het bespreekbaar maken heeft geholpen.

De voortgang wordt schriftelijk bijgehouden in het leerling-dossier met vermelding van data, handelingen en resultaat op de formulieren interne rapportage.

- Stap 3 : De handelwijze van de leerkracht is erop gericht de gepeste weerbaarder te maken en het sociaal bewustzijn van de pester te vergroten. Hierbij kan de leerkracht bijgestaan worden door de Intern Begeleider, de collega's en de directie. Ook de gepeste en de pester kunnen met de IB-er in gesprek gaan.
- Stap 4 : Heeft bovenstaande niet het gewenste resultaat dan worden in ieder geval de ouders van de gepeste ingelicht (indien die nog niet op de hoogte zijn). Eventueel, afhankelijk van de situatie, ook de ouders van de pester. Met alle betrokken partijen (ook met de pester) zal een gesprek worden gevoerd over de nog te nemen stappen/maatregelen.

Bij aanhoudend pestgedrag kan deskundige hulp worden ingeschakeld zoals de schoolbegeleidingsdienst, de schoolarts of schoolmaatschappelijk werk.

- Stap 5 : Als alle mogelijke actie binnen de school is ondernomen, zonder resultaat, wordt het bestuur in kennis gesteld. Eventueel is er nog overleg met de vertrouwenspersoon over nog te nemen maatregelen.
- Stap 6 : Als de problemen zich nog steeds voordoen, kan er worden overgegaan tot schorsing van de betrokken pester(s).

Het bestuur wordt van een voorgenomen schorsing op de hoogte gebracht. Voordat men tot schorsing overgaat, is eerst een duidelijke waarschuwing gegeven.

De schorsing wordt schriftelijk meegedeeld aan het kind en de ouders met vermelding van duur, tijdstip en voorwaarden van terugkeer op school.

- Stap 7 : De laatste en tevens zwaarste maatregel die getroffen kan worden is verwijdering van school.

Alle voorgaande maatregelen hebben dan geen enkel effect gehad en de situatie is dusdanig dat handhaving op school ongewenst is. Het belang van betrokken leerling wordt afgewogen tegen de belangen van andere kinderen in de groep, de belangen van de groepsleerkracht en de belangen van alle andere mogelijk betrokken personen.

De verwijderingmaatregel wordt altijd schriftelijk meegedeeld aan ouders en ondertekend door directie en bestuur. (Volgens de wet is vastgesteld dat verwijdering van een leerling van school alleen mogelijk is als er sprake is van wangedrag, ernstige verstoring van de rust of veiligheid op school. Overleg met inspectie en leerplichtambtenaar is gewenst)

- Stap 8 : Weigert de school of een leerkracht het probleem aan te pakken, gebeurt dit op onjuiste wijze of heeft de aanpak geen resultaat, dan is de inschakeling van een vertrouwenspersoon nodig. Deze dient, op verzoek van de ouder(s) van het gepeste kind, een klacht in bij de klachtencommissie, die het probleem onderzoekt en het bevoegd gezag adviseert over de te nemen maatregelen.

Dit pestprotocol heeft als doel:

- Om alle kinderen zich in hun basisschoolperiode veilig te laten voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen.
- Dat, door regels en afspraken zichtbaar te maken, kinderen en volwassenen, als zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aan kunnen spreken op deze regels en afspraken.
- Elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen, zodat we alle kinderen in de gelegenheid stellen om met veel plezier naar school te gaan.

Leerkrachten en ouders uit de oudercommissie en medezeggenschapsraad onderschrijven gezamenlijk dit pestprotocol.

Aanbevelingen

- Pesten moet als een probleem worden gezien door alle betrokken partijen. Alle 5 betrokken partijen (de pester, het gepeste kind, de zwijgende middengroep = rest van de klas, leerkrachten, ouders) vinden pesten een probleem.
 - Consequentie : Personeel neemt kennis van de aanpak en de omvang van het pesten op de eigen school. Ouders worden op de hoogte gebracht en ook leerlingen worden op de hoogte gebracht en gehouden van pesten.
- De school moet het pestprobleem voorkomen. Een preventieve aanpak bestaat onder meer uit de behandeling van het onderwerp met de leerlingen, waarna regels worden vastgesteld. Zie "Soemokaarten".
 - Consequentie : Er is regelmatig (jaarlijks) aandacht voor pesten, niet alleen als het probleem actueel is. De schoolregels laten geen ruimte voor pesten.
- Als pesten desondanks optreedt, moeten leerkrachten dat kunnen signaleren.
 - Consequentie : De leerkracht neemt kennis van preventieve aanpak mogelijkheden, oefenen zich en passen ze toe. Ook neemt de leerkracht kennis van de signalen van pesten en oefent zich hierin.
- Vervolgens duidelijk stelling nemen tegen het pesten.
 - Consequentie : De leerkracht moet zicht hebben op de omvang van het probleem, kennis hebben van de gevolgen voor het slachtoffer en bovenal invoelend vermogen hebben.
- Wanneer pesten ondanks alle inspanningen toch weer de kop op steekt, moet de school beschikken over een directe aanpak (curatief).
 - Consequentie : De leerkracht neemt kennis van de curatieve aanpakmogelijkheden.

Begeleiding van de gepeste leerling:

- Medeleven tonen en luisteren en vragen hoe en door wie er gepest wordt.
- Nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/zij voor, tijdens en na het pesten.
- Huilen of heel boos worden is juist vaak een reactie die een pester wil uitlokken. De leerling laten zien dat je op een andere manier kunt reageren.
- Zoeken en oefenen van een andere reactie bijvoorbeeld je niet afzonderen.
- Het gepeste kind laten zien waarom een kind pest.
- Nagaan welke oplossing het kind zelf wil.
- Sterke kanten van de leerling benadrukken.
- Belonen (schouderklopje) als de leerling zich anders/beter opstelt.
- Praten met de ouders van de gepeste leerling en de ouders van de pester(s).
- Het gepeste kind niet overbeschermen, bijvoorbeeld naar school brengen of "Ik zal de pesters wel eens gaan vertellen..." Hiermee plaats je het gepeste kind juist in een uitzonderingspositie waardoor het pesten zelfs nog toe kan nemen.

Begeleiding van de pester:

- Praten; zoeken naar de reden van het ruzie maken/pesten. (de baas willen zijn, jaloezie, verveling, buiten gesloten voelen)
- Laten inzien wat het effect van zijn/haar gedrag is voor de gepeste.
- Excuses aan laten bieden.
- In laten zien welke sterke (leuke) kanten de gepeste heeft.
- Pesten is verboden in en om de school; wij houden ons aan deze regel: Straffen als een kind wel pest, belonen (schouderklopje) als het kind zich aan de regels houdt.
- Kind leren niet meteen kwaad te reageren, leren beheersen, de 'stop-eerst nadenken houding aanleren.
- Contact tussen ouders en school; elkaar informeren en overleggen. Inleven in het kind; wat is de oorzaak van het pesten?*
- Zoeken van een sport of club, waar het kind kan ervaren dat contact met andere kinderen wel leuk kan zijn.
- Inschakelen hulp; sociale vaardigheidstrainingen, jeugdgezondheidszorg, huisarts, GGD.

Oorzaken van pestgedrag kunnen zijn:

- Een problematische thuissituatie
- Voortdurend het gevoel van anonimiteit (buitengesloten voelen)
- Voortdurend in een niet-passende rol worden gedrukt
- Voortdurend met elkaar de competitie aangaan.
- Een voortdurende strijd om macht in de klas of in de buurt.

Adviezen aan ouders van onze school:

Ouders van gepeste kinderen:

- Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind.
- Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken.
- Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken.
- Door positieve stimulering en schouderklopjes kan het zelfrespect vergroot worden of weer terug komen.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.

Ouders van pesters:

- Neem het probleem van uw kind serieus.
- Raak niet in paniek: Elk kind loopt kans pester te worden.
- Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
- Besteed extra aandacht aan uw kind.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind.
- Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat.

Alle andere ouders:

- neem de ouders van het gepeste kind serieus.
- Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan.
- Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag.
- Geef zelf het goede voorbeeld.
- Leer uw kind voor anderen op te komen
- Leer uw kind voor zichzelf op te komen.